

Tisková zpráva

Brno, 27. 5. 2022

Celospolečenské ztráty z dopravních nehod v roce 2020 klesly

V roce 2020 činily celkové socioekonomické ztráty z dopravních nehod na pozemních komunikacích v ČR přibližně 79,7 mld. Kč.

Oproti předchozímu roku došlo k mírnému poklesu, který byl způsobem především snížením celkových následků dopravních nehod. Ubylo usmrcených i zraněných osob, poklesl i počet všech druhů nehod. „Je však třeba zdůraznit, že jsme v roce 2020 provedli významnou revizi metodických postupů pro ocenění ztrát a v důsledku toho došlo k navýšení jednotkových nákladů v některých položkách a vůbec k celkové změně struktury nákladových položek,“ vysvětluje Alena Daňková, vedoucí Oblasti hodnocení dopadů dopravy a vzdělávání Centra dopravního výzkumu.

Hlavní změny v metodickém postupu ocenění ztrát z dopravních nehod

Dle dosavadního přístupu k oceňování ztrát z dopravních nehod, který byl používán do roku 2019, se nákladové položky ve výpočtu členily na přímé, tedy související bezprostředně s dopravní nehodou, a nepřímé, to znamená vznikající v delším časovém horizontu po nehodě. Všechny nákladové položky byly jednotkově vyčísleny ve čtyřech úrovních, na usmrcenou, těžce, lehce zraněnou osobu a na nehodu pouze s hmotnou škodou. Tento přístup byl však v některých ohledech nepřesný, a proto došlo k jeho revizi a harmonizaci s metodickými postupy, jež jsou standardně užívány v zahraničí. Nově se tedy jednotlivé nákladové položky rozdělují na ztráty z osobních následků, což jsou náklady související se zraněním nebo usmrcením osob, a na ztráty z dopravních nehod, což jsou primárně hmotné škody, kongesce a náklady související se zásahem u dopravní nehody ze strany hasičů a policie. Všechny položky vstupující do kalkulace celkových ztrát jsou přehledně zobrazeny v následujícím schématu.

SOCIOEKONOMICKÉ ZTRÁTY Z DOPRAVNÍCH NEHOD								
ZTRÁTY Z OSOBNÍCH NÁSLEDKŮ					ZTRÁTY Z DOPRAVNÍCH NEHOD			
ZDRAVOTNÍ NÁKLADY	ZTRÁTA PRODUKTIVITY	LIDSKÉ ZTRÁTY	DALŠÍ NÁKLADY	SOCIÁLNÍ VÝDAJE	HMOTNÉ ŠKODY	ADMINISTRATIVNÍ NÁKLADY	DALŠÍ NÁKLADY	
ZDRAVOTNÍ PÉČE	ZTRÁTY NA PRODUKCI	BOLESTNÉ, SMUTEK	POHŘEBNÉ	NEMOCENSKÁ	VOZIDLA	HASIČI	KONGESCE	
	FRIKČNÍ NÁKLADY	ZTRÁTA KVALITY ŽIVOTA		DŮCHODY	INFRASTRUKTURA, SOUKROMÝ MAJETEK	POLICIE		
		ZTACENÉ ROKY ŽIVOTA				PŘÁVNÍ SOUDY		
						ADMINISTRATIVNÍ NÁKLADY POJIŠTOVEN		

Obrázek: Socioekonomické ztráty z dopravních nehod - členění nákladových položek

Oproti předchozímu metodickému postupu se liší i rozdělení nákladových položek do jednotlivých úrovní. Zatímco ztráty z osobních následků jsou kalkulovány vždy na jednu osobu dle třech stupňů závažnosti zranění (usmrcená, těžce zraněná a lehce zraněná osoba), ztráty z dopravních nehod jsou kalkulovány vždy na jednu dopravní nehodu dle čtyř stupňů závažnosti nehody, přičemž charakter nehody určuje vždy nejtěžší následek (nehoda s usmrcením, těžkým zraněním, lehkým zraněním, nehoda pouze s hmotnou škodou). Celkové socioekonomické ztráty z dopravních nehod jsou pak dány součtem celkových ztrát z osobních následků a celkových ztrát z dopravních nehod.

Socioekonomické ztráty z dopravních nehod v roce 2020 podrobně

V roce 2020 došlo celkem k 94 794 nehodám.

Při těchto nehodách bylo:

- usmrceno 517 osob,
- 1 761 osob bylo zraněno těžce,
- 20 870 osob bylo zraněno lehce.

Jedná se o údaje do 30 dnů po nehodě, protože pro potřeby výpočtu celkových ztrát jsou relevantnější než údaje do 24 hodin po nehodě.

Počet nehod dle závažnosti:

- 470 nehod s usmrcením,
- 1 531 nehod s těžkým zraněním (kdy zároveň nedošlo k úmrtí jiné osoby),
- 16 418 nehod s lehkým zraněním (kdy zároveň nedošlo k úmrtí nebo těžkému zranění jiné osoby),
- 76 375 nehod pouze s hmotnou škodou.

V následujících tabulkách jsou uvedeny jednotkové náklady na zmiňované kategorie včetně celkových nákladů na danou kategorii.

V první tabulce jsou uvedeny celkové ztráty z osobních následků. Nejvyšší jednotkové i celkové náklady/ztráty byly u osob usmrcených. Celkem přibližně činily 18,1 mld. Kč. Z hlediska ztrát

z dopravních nehod, které jsou uvedeny ve druhé tabulce, byly nejvyšší jednotkové náklady u nehod s usmrcením a nejvyšší celkové náklady u nehod s hmotnou škodou, které měly sice jednotkové náklady nejnižší, ale zároveň bylo těchto nehod evidováno úplně nejvíce.

	Usmrcené osoby	Těžce zraněné osoby	Lehce zraněné osoby
Jednotkové náklady (v Kč)	35 021 000	5 800 000	362 600
Počet osob	517	1 761	20 870
CELKEM	18 105 857 000	10 213 800 000	7 567 462 000

Tabulka 1: Celkové ztráty z osobních následků nehod v roce 2020 (v Kč)

	Nehody s usmrcením	Nehody s těžkým zraněním	Nehody s lehkým zraněním	Nehody s hmotnou škodou
Jednotkové náklady (v Kč)	1 466 900	928 600	603 300	415 800
Počet nehod	470	1 531	16 418	76 375
CELKEM	689 443 000	1 421 686 600	9 904 979 400	31 756 725 000

Tabulka 2: Celkové ztráty z dopravních nehod v roce 2020 (v Kč)

V poslední tabulce je pak uveden výpočet celkových socioekonomických ztrát z dopravních nehod v roce 2020, které činily 79,66 mld. Kč. Byly nižší než v roce 2019, kdy byly ztráty odhadnuty na 81,4 mld. Kč.

I přes významný pokles celkových následků a počtu dopravních nehod oproti roku 2019, daný především sníženou mobilitou obyvatel v důsledku protiepidemických opatření, došlo k relativně menšímu snížení celkových socioekonomických ztrát z dopravních nehod. To bylo dáno především aktualizací metodických postupů vyčíslení ztrát, jak je uvedeno v textu výše.

	Náklady (v tis. Kč)
Ztráty z osobních následků	
Usmrcené osoby	18 105 857
Těžce zraněné osoby	10 213 800
Lehce zraněné osoby	7 567 462
Ztráty z nehod	
Nehody s usmrcením	689 443
Nehody s těžkým zraněním	1 421 687
Nehody s lehkým zraněním	9 904 979
Nehody pouze s hmotnou škodou	31 756 725
CELKEM	79 659 953

Tabulka 3: Celková výše socioekonomických ztrát z dopravních nehod v roce 2020

Z pohledu jednotlivých nákladových položek ve výpočtu ztrát, nejsou všechny položky vztažené k roku 2020, ale promítají se do budoucnosti jako budoucí náklady/ztráty. To se týká například ztrát na produkci, které představují ztrátu na hrubém domácím produktu v důsledku toho, že daná osoba byla usmrcena při dopravní nehodě a tím se na tvorbě domácího produktu přestala podílet nejen v konkrétním roce, kdy k nehodě došlo, ale i v dalších letech. Následky dopravních nehod tak neovlivňují veřejný rozpočet jen v daném roce nehody, ale dlouhodobě v dalších letech. Proto má velký význam prosazovat taková dopravně-bezpečnostní opatření, která mají za cíl snižovat celkový počet nehod a jejich následků, včetně snižování závažnosti dopravních nehod obecně.

„Výsledné částky za rok 2021 zveřejníme na konci tohoto roku,“ dodává Alena Daňková.

Kontakty:

Ing. Alena Daňková, Ph.D., vedoucí Oblasti hodnocení dopadů dopravy a vzdělávání
alena.dankova@cdv.cz

Ing. Lenka Tomešová, výzkumná pracovnice
lenka.tomesova@cdv.cz

